

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In qua tractatur de Virtute ac Sacrameto Pœnitentiæ

Bosco, Jean a

Lovanii, 1670

Concl. XVI. Peccatum externum in Ecclesia commissum contrahit indè aliquam malitiam sacrilegii, ad minùs venialem, subinde etiam mortalem, ubi vel notabilis irreverentia in ipso actu apparuerit, vel ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73393)

hibet, & ita semper est malum, licet aliquando non imputetur, defectu libertatis.

Sed contra; si aliquando non imputetur, defectu libertatis; ergo nec tunc imputabitur delectatio mortalis; cur enim delectatio sit formaliter peccaminosa, cum objectum ejus non sit formaliter peccaminosum? Respondeo: quia libertas, quae deest objecto, non deest delectationi; ac proinde licet objectum excusetur a formali malitia, defectu libertatis, non ideo excusetur delectatio quae libera est (ut supponitur) de objecto materialiter malo.

Dices: Delectari de omissione Missae, jejunii &c. excusatis ex justa causa, ut ex morbo, non est malum: ergo etiam non est malum delectari de homicidio commisso ex ignorantia vel ebrietate. Respondeo N. C. Ratio disparitatis: quia illa omisso Missae nequidem materialiter est mala, cum non sit prohibita; secus illud homicidium.

Contra: Lex prohibet omnem omissionem Missae, sicut prohibet omne homicidium factum ab homine privato, absque moderamine justae tutelae. Respondeo: N. A. nam talis omisso Missae est libera infirmo, & tamen non est peccatum formale: at verò homicidium liberum, factum ab homine privato, absque moderamine justae tutelae, foret peccatum: ergo omisso Missae tali casu non est mala, neque prohibita, estò homicidium sit malum & prohibatum. Hinc quia praecipuum non furandi, non obligat extremè indigentem, nec praecipuum homicidii, justè se defendentem; licitum est delectari de acceptione rei alienae in extrema necessitate, & de occisione injusti invaloris: ergo similiter de omissione Missae ex justa causa, cum illa non prohibeatur praecipuo audiendi Missam.

Ex quo patet, quare potius liceat desiderare aut gaudere de pollutione naturaliter habita in somno, quam de fornicatione facta sine peccato formali in ebrietate: quia videlicet illa fornicatio objective mala est & prohibita; secus pollutio, quae tunc solum est evacuatio naturalis, sicut sudor vel fluxus sanguinis.

Atque ex his sit impostus finis hujus Conclusioni, & illis casibus, qui pertinent ad circumstantiam Quid; ne particulatim omnes & singulos expendendo ac trutinando, opus in immensum exerceat, dum falcem mittimus in totam Theologiam Moralem. Progrediar itaque ad circumstantiam, Vbi, de qua haec unica erit Conclusio.

CONCLUSIO XVI.

Peccatum externum in Ecclesia commissum contrahit inde aliquam malitiam sacrilegii, ad minus venialem, subinde etiam mortalem, ubi vel notabilis irreverentia in ipso actu apparuerit, vel specialis prohibitio intertulerit: propter quam placita saecularia, mercatus & alia, quae referuntur in cap. Decet, de Immun. Eccles. in 6. sacrilegia sunt mortalia vel venialia pro ratione materiae; sicut & furtum, etiam rei solum per accidens ibi existentis.

Quid hoc loco intelligatur per Ecclesiam, facile colliges ex dictis disp. 5. sect. 5. Concl. 18. ubi diffusè egimus de aliquibus actibus quibus Ecclesia polluitur, Iure Canonico ita statuente in poenam peccati sacrilegii seu irreverentiae: neque enim illi actus sacrilegi sunt, quia polluant; sed vice versà ideo polluant, quia sacrilegi sunt; id est, quia specialiter repugnant sanctitati Ecclesiae sive ex jure naturali, sive ex jure tantum positivo, ideo Jus Canonicum annexit illis hujusmodi poenam.

Sicuti in furto annexeretur Excommunicatio, non ideo furtum erit peccatum, quia Excommunicatio annexa est; sed ideo Excommunicatio annexa est, quia furtum est tam grave peccatum. Et idem est, si furtum prohibeatur in loco sacro sub Excommunicatione; non ideo furtum illud erit sacrilegium, quia annexitur Excommunicatio, sed è contra ideo annexitur Excommunicatio, quia est peccatum sacrilegii.

Quapropter non valet haec Consequentia: Occulta fornicatio, aut pollutio non polluit Ecclesiam, ergo non est sacrilegium specialiter in Confessione explicandum. Potuit quippe Pontifex velle prohibere quamcumque fornicationem aut pollutionem in Ecclesia (immo jure naturae videtur prohibita ut patebit ex dicendis) etsi noluerit annexere poenam violationis, nisi fornicationi aut pollutioni notoriae. Licet ergo ad effectum seu poenam violandi Ecclesiam, necessaria sit conditio publicitatis seu notorietatis (ut sic loquar) tamen

his, qui docent... actibus ex se mor... fornicatione &c. A... ni, ebrietatis &c... delectari, etiam... de Peccatis c. 15... citat. Ratio (in... è dixi) delectatio... oritur, mutatur... tale objectum est... non esse malum... ate. Contra (in... iritur ad malitiam... m: nam (ut docet... cundo) ab alio su... oritate actus cum... capite imputabili... gentia. Cum ergo... a objectum differe... m desiderare hos... delectari de illis... habent idem obje... quod ex nullo mo... delectatio, cum sit... Felix. & desiderare ineff... num finem, non... inefficaciter de... finem. o, delectationem... cem mutuari qui... non tamen ex om... jectio formali: hic... finis bonus: ergo... si ipse actus malus... à formali peccato... de delectationi... mali, immò pot... est delectatio cir... idium præcisè con... tum externum. er fornicari in ebr... quia vult objectum... caminosum (cum... sit formaliter mala... rtatis) sed quia il... mala, seu pecca... ectum à Deo pro... ratio mortalis talis... catum; est enim... conformis obje...

352. Aliquot... Aus pol... lunt Ec... clesiam, qui sacra... legi sunt... 353. Non valet... Occulta fornicatio non polluit, ergo non est sacrilegia.

prius committitur culpa, quam talis effectus sequatur: siquidem culpa non pendet ex futuro eventu, puta quia actus sit futurus publicus vel non, sed ex prohibitione Ecclesie, vel etiam ex natura rei. Jam autem Ecclesia suo precepto non prohibet tantum publicam emissionem seminis in loco sacro, sed simpliciter voluntariam, preteritum illicitam: neque ratio naturalis dicitur solum fornicationem publicam esse contra reverentiam loci sacri, sed etiam quamlibet occultam.

Nonne vulneratio lethalis habet eandem malitiam ante effectum mortis, quam habet post effectum mortis? Plane: & tamen vulnerans, ante effectum mortis non fit irregularis, sed tantum post effectum mortis. Ergo consimiliter fornicatio occulta potest habere, & censetur habere eandem malitiam sacrilegii, quam habet fornicatio publica in Ecclesia, etsi quando occulta permanet, non habeat effectum violationis.

354. **Obiectio.**

Dices: Jura, quae statuunt Ecclesiam violari sanguinis aut seminis effusione (& idem est de aliis actibus) non faciunt mentionem prohibitionis; ac proinde tota ratio specialis malitiae sacrilegii est, quod Ecclesiam violent; atqui occulta fornicatio non violat; ergo &c.

Confirmatio.

Confirmatur: Reverentia loco sacro debita pendet ex hominum existimatione; non potest autem ea existimatio laedi, nisi hominibus innotescat, perinde atque homines non sunt per crimina, aut per illatam ipsis ignominiam aut contumeliam contemptibiles, nisi aliis innotescat.

355. **Solvitur obiectio.**

Respondetur ad primum; expressam prohibitionem non habemus in illis juribus; neque etiam expressam impositionem poenae, sed supponunt illa jura ante fuisse factam prohibitionem & poenam impositam, ut patet ex cap. fin. de Consecr. Eccl. ibi: *Si Ecclesia non consecrata cuiuscumque fuerit semine aut sanguinis effusione polluta &c.* Et c. unico, eodem tit. in 6. ubi: *Si Ecclesiam pollui sanguinis aut seminis effusione contingat.* Igitur & prohibitio talis actus, & annexio poenae, ante illa cap. supponitur facta.

Cap. fin. de Consecr. Eccl.

Rogas, ubi facta sit? Respondetur: expressum textum non habemus; sed est communis sensus DD. & colligitur ex juribus iam allegatis: quae licet non meminerint prohibitionis, sed solius poenae; equidem cum poena non infligatur sine culpa, aut certe sine iusta causa; eo ipso, quo mentionem faciunt poenae, etiam implicite significant prohibitionem, si non juris Ecclesiastici, saltem juris naturalis; cum omnes admittant, illos actus vere esse culpabiles.

356. **Responsio ad confirmationem.**

Ad confirmationem dico; reverentiam loco sacro debitam non magis pendere ex hominum existimatione, quam reverentiam debitam aliis rebus sacris. Sicut ergo personae sacrae irreverenter tractantur in occulto, similiter

vasa sacra; cur non etiam loca sacra? An putas, qui Regi daret alampam in occulto, non peccaret contra reverentiam debitam Regi, si illa alapa Rex non fiat contemptibilis, nisi aliis id innotescat? Noli putare, si non vis errare. Ergo fornicatio occulta est contra reverentiam debitam loco sacro, etsi per illum locus sacer non fiat contemptibilis, nisi aliis id innotescat.

Deinde aliud est fieri contemptibilem, aliud in actu exercitio contemni, sicuti aliud est esse honorabilem, aliud in actu exercitio honorari, ut patet in eo, qui Regi daret alampam: nam in actu exercitio Regem contemnit & inhonorat, cum tamen Rex sit maxime honorabilis. Ergo licet Ecclesia per occultam fornicationem non contemnatur ab aliis, qui hanc ignorant; equidem vere contemptibilis est, id est, poterit contemni, & contemnetur, quando fornicatio fuerit publicata, quod sufficit, secundum probabiliorem sententiam, ad malitiam sacrilegii, seu indignae tractationis rei sacrae. Haec sententiam docet Suarez de Relig. tom. 1. l. 3. c. 7. n. 4. quem sequitur Sanchez & Bonacina apud Dianam p. 1. tractu 7. resol. 26. & Alii plures.

Et sane non solum illos actus, qui Ecclesiam polluant, esse sacrilegos, sed etiam omnia peccata externa, in Ecclesia commissa, docet prima pars Conclusionis. Ratio est: quia magis repugnat rectae rationi, quod peccatum fiat in loco sacro; quam in loco profano; quippe supposita consecratione, benedictione aut deputatione (quae est instar consecrationis) jus naturale dicitur, illis locis majorem deberi reverentiam, quam aliis locis; veluti supposita consecratione calicis, jus naturale dicitur, calici consecrato deberi majorem reverentiam, quam non consecrato, seculo quocumque reposito. Unde qui calice consecrato uteretur in communi mensa, secundum Omnes, peccaret peccato sacrilegii; de quo egimus disp. 5. sect. 5. Concl. 29.

Ergo pari ratione in communi usu loci sacri instar aliorum, liquet ex natura rei dari sacrilegium: v. g. si quis faciat sordes suas in loco sacro vel fornicetur, aut habeat copulam etiam maritalem extra necessitatem. In necessitate cessat huiusmodi obligatio, ut patet ex innumeris aliis casibus, in quibus propter mutationem circumstantiarum, moraliter mutatur ipsa materia, in tantum ut quod aliquando esset irreverentia & virtualis, contemptus rei sacrae, jam communi hominum apprehensione non censetur amplius irreverentia vel contemptus, sed etiam subinde reverentia. Sic Davidi licitum fuit comedere panes propositionis in necessitate, quod extra illam non fuisset licitum, etiam ex natura rei, supposita tali sanctificatione panum. Sic in necessitate licet suscipere Eucharistiam cum conscientia

peccati mortalis, natura rei foret illicitum.

358. **Præterea alius actus in loco sacro non habet reverentiam debitam.**

Igitur dantur illi seculo quocumque, quamdam diffinitionem sanctitatis. Et cum sanctitate Christi, Joan. 2. pe erat Pascha Iudaeorum; & invenit in columbas, & noster quasi squalentem templo; oves quoque effudit, & mensas.

Et cur hoc? Quo tunc fiebat, contrarium tempore atterritur: Et his, Auferte ista hinc, & domum negotiationis vestrae reddite hiis, mea Domus orationis illam speluncam latronum.

359. **Præterea alius actus in loco sacro non habet reverentiam debitam.**

Quid putatis si invenisset in templo Audi quid dicitur.

360. **Præterea alius actus in loco sacro non habet reverentiam debitam.**

22. Numquid domus & libendum? Aut confunditis eos, qui Laudate vos? In hoc Ecclesiam Dei, Ecclesia sine necessitate indifferens; quae occidit, vel avertit?

361. **Præterea alius actus in loco sacro non habet reverentiam debitam.**

Apposite Gregorius Lugdun. & refert in 6. Decet dominum cuius in pace factus vita veneratione pacem quocumque alia, quae, aut oculos divinos extraneas postulanda, ibi peccantur peccata (id est peccata sacro) homines aliquid specialis non lizantur. Non a litiam, nisi irreverentiam.

362. **Præterea alius actus in loco sacro non habet reverentiam debitam.**

Dices: Nulla die festo ex natura mortalem sacrilegium in loco sacro.

363. **Præterea alius actus in loco sacro non habet reverentiam debitam.**

Respondetur dicitur, utpote recretur & sanctificetur transiens, solum, quae in illatur peccata facta peccati

peccati mortalis, quod extra necessitatem ex natura rei foret illicitum &c.

Igitur dantur aliqui actus, qui ex natura rei, secluso quocumque præcepto positivo, habent quamdam difformitatem seu repugnantiam quædam Sanctitatis Ecclesiæ, ut patet ex communi hominum apprehensione, fundata in factis Christi, Joan. 2. v. 13. 14. 15. & 16. Et prope erat Pascha Iudeorum, & ascendit Iesus Ierosolimam; & invenit in templo vendentes boves & oves & columbas, & nummularios sedentes. Et cum fecisset quasi flagellum de funiculis, omnes eiecit de templo; oves quoque & boves, & nummulariorum effudit, & mensas subvertit.

Est cur hoc? Quia factum istud, eo modo quo tunc fiebat, reputavit sacrilegium, & contrarium templi Sanctitati. Unde continuo attestitur: Et his, qui columbas vendebant, dixit: Auferite ista hinc, & nolite facere domum Patris mei domum negotiationis. Et Matth. 21. v. 13. rationem reddit his verbis. Scriptum est: Domus mea Domus orationis vocabitur; vos autem fecistis illam speluncam latronum.

Quid (putatis) fecisset & dixisset Christus, si invenisset in templo fornicarios, molles &c? Audi quid dicat Apostolus 1. Corint. 11. v. 22. Numquid domos non habetis ad manducandum & bibendum? Aut Ecclesiam Dei contempnitis, & confunditis eos, qui non habent? Quid dicam vobis? Laudo vos? In hoc non laudo. Si illi contempnunt Ecclesiam Dei, qui manducant & bibunt in Ecclesia sine necessitate, quæ tamen actio ex se est indifferens; quantum magis qui fornicantur, occidunt, vel alia peccata externa committunt?

Apposuit Gregorius X. in generali Conc. Lugdun. & refertur cap. 2. de Immun. Eccles. in 6. Decet domum Domini Santitudo: decet, ut cuius in pace factus est locus, eius cultus sit cum debita veneratione pacificus. Et infra: Sine postremo quacumque alia, que divinum possunt turbare officium, aut oculos divina Maiestatis offendere, ab ipsis prorsus extranea, ne ubi peccatorum est venia postulanda, ibi peccandi detur occasio, aut deprehendantur peccata committi. Nam in his peccatis (id est peccatis, quæ committuntur in loco sacro) homines communiter apprehendunt aliquid specialis malitiæ: undè & magis scandalizantur. Non apprehendunt autem aliam malitiam, nisi irreverentiam in locum sacrum.

Dices: Nullum peccatum commissum in die festo ex natura rei indè contrahit malitiam mortalem sacrilegii: ergò neque commissum in loco sacro.

Respondeo disparitatem esse, quod locus sacer, utpote res permanens, propriè consecratur & sanctificetur; tempus autem, utpote res transiens, solum improprie, & non aliter, quam per determinationem aliquarum actionum, que in illo fieri debent aut omitti. Igitur peccata facta in loco sacro sunt graviora,

quàm facta in die festo; quia versantur circa rem magis sacram, & per consequens continent majorem irreverentiam.

Quidquid ergò sit de peccatis, quæ committuntur in die festo (de quo infra specialiter tractabimus) non videtur negandum, quin aliqui actus contrahant malitiam gravem sacrilegii ratione loci sacri, etiam seclusa Ecclesiæ prohibitione; ut si aliquis publicè ibi haberet copulam cum meretrice; si equos & iumenta induceret ut in stabulum; si in ipso sacro altari idolis offerret sacrificia; si tactibus impudicus se vel alium pollueret; hæc & similia, etiam seclusa prohibitione Ecclesiæ gravissimè repugnant reverentiæ debitæ loco sacro, ut patet ex communi sensu fidelium, qui gravissimè scandalizantur seu offenduntur, dum talia vel audiunt vel vident. Si populus offenditur graviter, quidni magis Deus, cujus templum sit spelunca latronum?

Nec refert; quòd non per omnia huiusmodi peccata Ecclesia polluat: nam (ut ante diximus) non ideo sacrilegium est mortale quia polluit Ecclesiam; sed ideo polluit Ecclesiam; quia est mortale, & quia huic sacrilegio mortali, & non illi, Ecclesia annexit talem penam. Cur autem porius uni, quàm alteri, annexerit talem penam, stat pro ratione prudens voluntas: fortè, quia unum sacrilegium est gravius altero, & ne nimium multiplicarentur pollutiones Ecclesiarum.

De cætero, regulariter malitia sacrilegii, quæ superadditur peccatis externis, ex circumstantia loci sacri, non nisi venialis est, seclusa prohibitione Ecclesiæ: idque quia prudens ratio, etsi iudicet aliquam esse irreverentiam ibi peccare, ubi peccatorum est venia postulanda; rarò tamen iudicat esse irreverentiam gravem. Immo nullam iudicat esse irreverentiam, ibi peccare peccatum merè internum; quia cum non sit actus sensibilis, per se non fit in loco sensibili, adeoque non infert specialem injuriam loco sacro, quia moraliter non fit in illo. At verò actus externus per se & ex natura sua dicit ordinem ad sensibilem locum; ac proinde si pravus est, semper infert aliquam injuriam loco sacro; sive est aliqua irreverentia; plerumque levis, seclusa prohibitione Ecclesiæ: eà accedente, gravis vel levis pro capacitate materiæ, ut habet alia pars Conclusionis. Pro qua

Notandum; cap. Decet de Immunit. Eccl. in 6. dividi in duas partes. Prima suadet & docet, quid in Ecclesia sit agendum; altera docet illa, à quibus homines debeant abstinere in Ecclesia. Nec tantùm docet; sed etiam prohibet. Prior pars continetur à principio textus usque ad versiculum: Nullus in locis eisdem &c. Posterior ab illo versu usque ad finem. Et quoniam textus satis notabilis est & apprimè utilis, ipsum subscribo.

361. Aliqui actus ex natura rei graviter repugnant sanctitati loci,

est per omnes illos non polluat locum sacrum.

362. Regulariter solum est malitia venialis seclusa prohibitione Ecclesiæ.

363. Notandum circa cap. Decet de Immunit. Eccl. in 6.

Prima pars illius cap.

Decet domini Domini sanctitudo: decet ut cuius in pace factus est locus, eius cultus sit cum debita veneratione pacificus. Ecce causa huius Constitutionis. Sequitur ipsa Constitutio: Sit itaque ad Ecclesias humilis & devotus ingressus: sit in eis queta conversatio, Deo grata, insipientibus placita, que considerantes non solum instruat, sed & reficiat. Convenientes ibidem, nomen illud, quod est super omne nomen (à quo aliud sub caelo non est datum hominibus, in quo salvos fieri credentes oporteat, nomen videlicet Iesu Christi, qui salvum faciet populum suum à peccatis eorum) exhibitione reverentia specialis attollant: & quod generaliter scribitur, ut in nomine Iesu omne genua flectatur, singuli singulariter in se ipsis implentes (præcipue dum aguntur Ministerium sacra ministeria) gloriosum illud nomen quandoque recolunt, flectant genua cordis sui, quod vel capitis inclinatione testentur. Attendantur in locis eisdem interius præcordiis sacra solemnia: devotis orationibus insistant.

que non prohibet aut præcipit.

Hæc est prima pars Constitutionis, quæ quidem suadet & docet, rigorosè tamen non præcipit aut prohibet, ut ex ipsa materia factis constat. Sequitur posterior pars:

364. Pars posterior.

Nullus in locis eisdem (in quibus cum pace ac quiete vota convenit celebrari) seditionem excitet, conclamationem moveat impetumve committat. Cessent in locis illis Universitatum & societatum quarumlibet Concilia, Conciones & publica Parliamentaria. Cessent vana & multo fortius, facta & profana colloquia. Cessent confabulationes qualibet. Sine postremo quacumque alia, qua divinum possent turbare officium, aut oculos divina Maiestatis offendere, ab ipsis prorsus extranea; ne, ubi peccatorum est venia postulanda, ibi peccandi datur occasio, aut deprehendantur peccata committi. Cessent in Ecclesiis earumq. cæmeteriis negotiationes, & præcipue nundinarum ac fori cuiuscumque tumultus: omnis in eis secularium iudiciorum strepitus conquiescat: nulla inibi causa per laicos, criminalis maxime, ageretur: sint loca eadem à laicorum cognitionibus aliena.

que est præceptiva.

Hanc autem partem esse præceptivam, ostenditur tum ex verbis imperativi modi, quæ per se æquipollent verbis præceptivis, ut patet ex multis legibus, quæ pro talibus habentur ab omnibus; & tamen non utuntur nisi verbis imperativi modi; de quibus videri potest Constitutio Clementis V. in Concilio Vienne[n]si: Exivi de Paradiso, quæ est declaratio Regulæ FF. Minorum, & relata est in jus commune. Tum, quia verbis jam recitatis actu tum subiungitur: Ordinarii locorum hoc faciant observari: suadenda suadeant (ubi Gloss. que scilicet dicta sunt usque ad ver. Nullus) interdictionis huius Canonis (quæ scilicet dicta sunt à ver. Nullus) auctoritate compellant (per censuram Ecclesiasticam, inquit Gloss. ibidem, vel aliam arbitrariam penam) ad hoc alios etiam in Ecclesiis ipsis magis assiduos, & ad præmissa idoneos deputando. Quomodo autem Episcopi possent hoc

facere, si tota Constitutio esset facultativa, & non ex parte saltem præceptiva?

Deinde illa vox, Interdicta, significat in rigore prohibitionem obligantem. Ac denique materia pro magna parte, est gravissima & postulatur prohibitionem. Cum ergo tota hæc Constitutio sit favorabilis Ecclesiæ, adeoque late interpretanda; oportet eam ita intelligi, ut si non omnia, saltem aliqua rigorosè præcipiat, quò melius observetur.

Nec obstat, quod in fine dicitur: Qui præmissas inhibitiones animo petulantis contempserint, præter processum Ordinarium & deputandarum ab ipsis, divina ultionis & nostre poterunt acrimoniam formidare, donec suum confessi reatum, à similibus firmato proposito delibet averunt abstinere. Hæc (inquam) verba non obstant; quia non imponitur censura (de qua ibi imponenda agitur, juxta Gloss. V. Acrimoniam; id est, acrimoniam, & dicitur quasi acris montio. Vel, id est, penam Excommunicationis, quasi à gremio Ecclesiæ expellentem) nisi propter transgressionem contumacem, in qua involvitur contemptus legis. Igitur non solus contemptus in ista Constitutione prohibetur, quamvis solus contentumens formidare debeat excommunicationem.

Si dixeris: ergo omnia peccata specialiter prohibentur per hanc Constitutionem fieri in Ecclesiis, ibi: Sine postremo quacumque alia &c.

Respondet N. Ca. quippe si per hæc verba voluisset Ecclesia specialiter prohibere omnia omnino, que divinum possent turbare officium, non potuisset aliqua particularia ante illa verba, nec alia postmodum subtexuisset. Itaque de actibus ante & post expressis loquitur, & per verba subsequencia: Ne ubi &c. redditionem tam strictè prohibitionis.

Quæ cum ita sint, lique profectò, plura secularia, mercatus & alia in secunda parte illius cap. enumerata, sacrilegia esse mortalia vel venialia pro capacitate materia. Sacrilegionis: mortalia autem vel venialia pro capacitate materia; juxta regulas communes aliorum legum, quæ in materia levi non obligant nisi sub veniali; in materia verò gravi obligant sub mortali: nisi Legislator aliud declaret.

Dices primò: Præcipitur Episcopis seu Ordinariis, ut ibi enumerata prohibeant: ergo quædam non prohibent; non est obligatio. Veluti non est obligatio observandi illa, quæ enumerat Concil. Trident. sess. 22. in Decreto de observandis & evitandis in celebratione Missæ, donec & usque ab Episcopis præcipiantur, eò quòd Decretum alloquitur Episcopos; dicens: Hæc igitur omnia, que summum enumerata sunt, omnibus locorum Ordinariis ita proponuntur, ut non solum ea ipsa, sed quæcumque alia hæc pertinere visa fuerint, ipsi pro data sibi

à sacrosancta Synodo Apostolica statuant, atque Ecclesiasticis, aliis struuntur, fideles

Respondet. manifesta disparitas est prohibitorum enumerata prohihibeant, sed ut tunc observari, tunc caelo sunt c

Dices secundo: hæc, enumerata in materia esse lealem; at verò Ratio disparitatis irreverentia, quæ modi actiones, nerali principio Quando autem jam committitur lex humana datur in loco tantum reverentia

Respondet. Herculè ad hæc legislativa, ut præcipit, vel absolute præcipiantur. Nec præcipit, sed illa necessaria ad hoc vel tantam habet ut propterea à fuerint Angelis ture inspirata. obligare sub mortali ex jure non sub mortali dicitur sub veniali tandi.

Hæc ad hæc legislativa, ut præcipit, vel absolute præcipiantur. Nec præcipit, sed illa necessaria ad hoc vel tantam habet ut propterea à fuerint Angelis ture inspirata. obligare sub mortali ex jure non sub mortali dicitur sub veniali tandi.

Ideoque conclusionis, quæ ter cetera scribuntur non sacrum de sac lex cum sit lata tit latam inter loco sacro, & accidens; neque alia lex obstat, ter sicut sonat, ff. de Publicianis

369. Respondet. Hæc ad hæc legislativa, ut præcipit, vel absolute præcipiantur. Nec præcipit, sed illa necessaria ad hoc vel tantam habet ut propterea à fuerint Angelis ture inspirata. obligare sub mortali ex jure non sub mortali dicitur sub veniali tandi.

Sect. 10. De Distinct. specifica Peccator. Concl. 16. 805

à sacrosancta Synodo potestatis, ac etiam ut Delegati Sedis Apostolica prohibeant, mandent, corrigant, statuunt, atque ad ea inviolatè servanda Censuris Ecclesiasticis, alijsq; penis, quæ illorum arbitrio constituentur, fidelem populum compellant.

Respondeo: Vel ex his ipsis verbis patet manifesta disparitas; nam antequam quidquam esset prohibitum, imponitur Ordinariis, ut enumerata prohibeant. Porro in cap. Decet, imponitur Ordinariis, non ut enumerata prohibeant, sed ut interdicta hujus Canonis faciant observari, & auctoritate compellant, quæ toto cælo sunt diversa.

Dices secundò: ante prohibitionem Ecclesiæ, enumerata in isto Canone non sunt sacrilegia mortalia; ergo nec post prohibitionem. Probatur Consequentia: quia materia est levis; si enim gravis esset, etiam ante prohibitionem Ecclesiæ forent sacrilegia mortalia.

Respondeo N. C. Ad probationem dico; materiam esse levem in ordine ad legem naturalem; ut verò gravem respectu legis positivæ. Ratio disparitatis: quia seclusa lege positivâ, irreverentia, quæ inferitur loco sacro per hujusmodi actiones, solum est indirecta, & ex generali principio: *sancta sanctè sunt tractanda*. Quando autem additur prohibitio humana, jam committitur directa irreverentia; quia lex humana determinat abstinentiam à tali actu in loco sacro in cultum ejus, & in signum reverentiæ illi debite.

Hercule ad hoc data est hominibus potestas legislativa; ut quod lex naturalis per se non præcipit, vel non ita graviter præcipit, ipsi vel absolute præcipiant, vel etiam graviter præcipiant. Neque enim lex naturalis omnia præcipit, sed illa tantùm, quæ sunt omnino necessaria ad honestatem rationalis creaturæ; vel tantam habent cum ea conformitatem, ut propterea à Deo tamquam auctore naturæ fuerint Angelis hominibusq; ab initio naturæ inspirata. Et verò si lex humana possit obligare sub mortali ad actum planè liberum ex jure naturæ, quidni possit obligare sub mortali ad actum, quem jus naturæ præcipit sub veniali? Non video rationem dubitandi.

Ideoq; accelero ad ultimam partem Conclusionis, quæ desumpta est ex cap. *Quisquis inventus*. 17. qu. 4. ubi Joannes Papa VIII. inter cetera scribit omnibus Episcopis: *Sacrilegium committitur auferendo sacrum de sacro, vel non sacrum de sacro, sive sacrum de non sacro*. Quæ lex cum sit lata in favorem Ecclesiæ, admittit latam interpretationem: & quoniam non distinguit inter non sacrum existens per se in loco sacro, & non sacrum existens ibidem per accidens; neque nos distinguere debemus, nisi alia lex obstat, vel ratio cogat; sed generaliter sicut sonat, intelligenda est, argum. leg. 8. ff. de Publiciana in rem actione: *De pretio verò*

solutio nihil exprimitur. Unde potest coniecturâ capi, quasi nec sententia Prætoris ea sit, ut requiratur aut solutum sit pretium. Consimiliter dico, cum in nostra lege nihil exprimitur de existentia per se in loco sacro; potest coniecturâ capi, quasi illa existentia non requiratur, sed quæcumque sufficiat.

Sed contra: Obstat lex §. ff. ad legem Juliam peculatus: *Divi Severus & Antoninus Casio Fello rejecerunt, res privatorum, si in eadem sacram deposita, subrepta fuerint, furti actionem, non sacrilegi esse*.

Respondeo: si illa lex aliquid probat, etiam probat non esse sacrilegium, auferre rem specialiter depositam in loco sacro, quod Adversarii non admittunt: & meritò; quia talis res est sub speciali patrocinio & custodia divina. Unde divinitus flagellatus Heliodorus 2. Machab. 3. qui missus fuerat à Rege, ut pecuniam depositam in loco sacro, transportaret. Enimverò sicut promissio jurata, licet temporalis sit secundum se, tamen ut est sub testimonio divino, sacra censetur, & pertinet ad forum Ecclesiasticum; pari ratione res aliqua secundum se temporalis, deposita in loco sacro sub speciali patrocinio & custodia divina, quasi sacra censeri potest & debet. Quid ergò mirum, si committatur sacrilegium eam auferendo?

Sed numquid ideo est actio sacrilegii? Negat lex citata. Et ratio est: quia licet tale furtum sit sacrilegium; quia tamen directè, & quasi per se injuria & nocumentum fit domino rei, furto sublata, indirectè autem & quasi per accidens loco sacro; ideo domino, & non loco sacro datur actio: domino autem non competit actio sacrilegii, sed furti, ut patet.

Igitur jus civile loco citato nihil statuit de peccato, sed solum de actione, quæ in criminali foro datur contra ejusmodi furem. Alio autem loco malitiam sacrilegii explicat, dicens Leg. *Aut facta*. 16. §. 4. ff. de Penis: *Locus facit, ut idem vel furtum, vel sacrilegium sit*, id est, vel solum furtum, vel etiam sacrilegium.

Nec dixeris: Loquitur de ablatione rei sacræ; quia non est ratio, quare propter locum ablatio rei sacræ magis sit sacrilegium, quàm ablatio rei non sacræ. Si ergo est sacrilegium auferre rem sacræ de loco sacro, præcisè propter locum sacrum, etiam erit sacrilegium auferre rem non sacræ de loco sacro. Quod autem sit sacrilegium auferre rem sacræ de loco sacro, præcisè propter locum, videtur satis manifestè colligi ex verbis Joannis Papæ VIII. supra relatis. Est quippe divisio illa Pontificis, trimembris, qualis non esset, nisi foret sacrilegium, rem sacræ de loco sacro auferre, præcisè propter locum sacrum; quod sic ostendo.

Primum membrum præfatæ divisionis est, auferre

Lex 8. ff. de Publ. in rem actio.

370. Obicitur Lex §. ff. ad Leg. Jul.

Respondeo tui

2. Machab. 3.

371. Ex furto rei in eadem sacram depositæ non est actio sacrilegii.

Lex 16 ff. de Penis.

372. Antequam faciam ex loco sacro est sacrilegium præcisè propter locum.

Probat.

auferre *sacrum de sacro*; tertium autem *sacrum de non sacro*. Ergo agnoscit aliquam malitiam sacrilegii in ablatione rei sacræ de sacro, quæ non invenitur in ablatione rei sacræ de non sacro; alioquin sufficientissimè dixisset: *Sacrilegium committitur auferendo sacrum de sacro, & non sacrum de sacro*; & superflua foret tertia pars: *Sacrum de non sacro*, aut certè prima: *Sacrum de sacro*, perinde enim esset ad rationem sacrilegii, accipere sacrum de sacro, atque de non sacro. Si ergo sacrilegium est accipere *Sacrum de sacro* præcisè ratione loci, etsi sacrum nullo modo ad sacrum pertineat; quidni etiam sit sacrilegium accipere *non sacrum de sacro*, tametsi non sacrum nullâ ratione pertineat ad sacrum?

373.
Res com-
modata Ec-
clesiæ quasi
sacra repu-
tatur.

Et sanè (ut paulò superius diximus) res commodata Ecclesiæ, aut in ea deposita ad custodiam seu securitatem, quasi sacra reputatur; adeòque ejus ablatio non spectat ad secundum membrum divisionis, sed potius ad primum. Ut ergo secundum membrum subsistat, intelligendum erit de re non sacra, existente in loco sacro; nullâ tamen ratione ad eum pertinente.

Atque hic intellectus non obscure significatur in eodem cap. *Quisquis inventus, circa finem: Si qui Monasteria & loca Deo dicata & Ecclesiis infringunt, & deposita vel alia qualibet exinde abstrahunt, damnatum novis componant, & emunitatem tripliciter, & velus sacrilegi canonica sententia subigantur.*

374.
Fundamen-
tum opposi-
tæ senten-
tiæ.

Respondent Adversarii; per *ly, Alia qualibet*, Pontificem intelligere res Ecclesiæ commodatas vel in pignus datas, vel simili modo ad Ecclesiam pertinentes; non autem, quæ merè materialiter & per accidens ibi existunt. Unde (inquiunt) non dicit *Indè*, sed, *Exinde*. Et eodem modo intelligunt illa verba: *Non sacrum de sacro*, scilicet in sensu formali; hoc est, quòd res non sacræ accipiantur non solum in loco sacro, sed etiam de loco sacro: qui autem furatur crumenam divitis in Ecclesia, accipit quidem illam rem in loco sacro materialiter, sed non de loco sacro; cum ad illum nullo modo pertineat.

Quapropter distinguunt hi Auctores inter tapetes, baldachinum aut sellam, quæ aliquis nobilis præmisit ad Ecclesiam pro sui commoditate, vel quæ Sacrifista fecisset sibi commodari pro Ecclesiæ ornatu: & in secundo casu dicunt fore sacrilegium eorum furtum, non verò in primo; quia tunc non fit irreverentia gravis ipsi Ecclesiæ, cui per accidens videtur esse, quòd ex illo loco accipiantur.

375.
Pro qua
Multos
citât Diana,
& quam
Lugo vocat
probabilio-
rem.
Dispositio.

Pro hac sententia Multos citat Diana p. 1. tract. 7. resol. 27. quam & ipse practicè probabilem existimat; & Card. Lugo de Pœnitentia disp. 16. n. 470. vocat probabilio-rem, quod non audeat facere *Dicaftillo* de Pœnitentia disp. 9. n. 663. Videtur enim mihi (inquit ille) præcedens (sententia) valde con-

formis textui citato (Joannis Papæ VIII.) si spectemus jus commune; & rationi magis consona, si spectemus jus naturale.

Interim in fine ejusdem numeri sic scribit: *Practicè* facilè me conformabo secundæ sententiæ; tum propter auctoritatem eorum, qui eam sequuntur; tum propter probabile eorum fundamentum. Quapropter si sit lata Censura contra ejusmodi sacrilegos fures, qui aliquandò furantur de loco sacro, tutâ conscientia se potest gerere pro non excommunicato, qui accipit ex templo rem profanam, non pertinentem ad Ecclesiam, juxta secundam sententiam. Hec ille.

Sed ego, ut dicam quod sentio, non adeò magnam probabilitatem invenio in fundamento secundæ sententiæ: nam planè gratis per *ly, Alia qualibet*, intelligit res ad Ecclesiam alio modo pertinentes, quàm quòd in Ecclesia inveniantur; & nulla differentia est inter *ly, Indè*, & *ly, Exinde*. Nec video, quomodo non abstrahatur ex Ecclesia, quod in ea per accidens existit, si grammaticalem nominis significationem attendimus.

Similiter scitio est, distinguere inter ablationem in loco, & de loco; alioquin secundum textum Joannis VIII. Non esset sacrilegium, qui furaretur rem sacram, existentem per accidens in loco non sacro, vel etiam sacro; quia non auferret *Sacrum de sacro*, vel, *Sacrum de non sacro*, sed solum *Sacrum in sacro*, vel, *Sacrum non sacro*. Vel si ille furatur *Sacrum de sacro*, vel, *de non sacro*; quidni similiter furatur *non sacrum de sacro*, estò non sacrum per accidens existit in loco sacro?

Deinde quæro: si homicida per accidens existeret in loco sacro, id est, non eo fine, ut gaudeat privilegio immunitatis; qui eum violenter extraheret, putas quia non peccaret contra immunitatem Ecclesiasticam? Et tamen non extraheret ipsum, secundum te, de Ecclesia, vel ab Ecclesia, sed in Ecclesia.

Dices: Hoc ipso, quo homicida est in tali loco, accipit jus speciale per præceptum Ecclesiæ; ne aliquis possit eum inde extrahere: ergo est disparitas.

Respondeo N. C. nam similiter dicam: hoc ipso, quo res aliqua est in tali loco; ipse locus per præceptum Ecclesiæ, nobis infirmatum textu suprâ allegato, accipit quasi speciale jus, ut sit veluti inviolabilis illius rei custodia. Ex certè major ratio est prohibendi tale furtum, quàm metcatum: hic enim prohibetur, quia obnoxius est injuriis & fraudulentis; ergò multò magis furtum, quod sine injuria fieri non potest; immò est formalissima injuria.

Hinc non approbo, quod ait *Lessius* de Jurisfitia & jure lib. 2. c. 45. n. 14. Non censetur loco (sacro) per tale furtum (rei per accidens ibi existentis) major injuria irrogari, quàm per confabulationes, risus, detractiones,

contractus sculmen, si candalè impediatur, non tiferia: non enipugnantiam cum generalè, sicut Ecclesia peculiam locum sacrum non fieri actum guinis, homicid

Sed perperam n. 363. & sequècularia, mercatucap. *Decet*. de Inesse prohibita abtâ locus sacer hoopera servilia in ut eorum abstinyus honoretur; loco sacro actum guinis, homicidtia, quòd his actiois Ecclesiæ; Disputant hic

379.
Non peccat
intermittit
quæ fuerit
non severè
3 Confessio
in Co
fession.

vis, accipiat malin Confessione catur? Et quamtia affirmans, negans. Cur enim tempore Confessio qui tempore C Hunc autem non sect. 7. Conclusio mitto.

380.
Hic etiam
non affir-
matur
tam me-
ten.

Limitant Non ipsa Confessio t ad furandum; t irreverentiam Sa quod cum Aliis delictis non peccat propter vanam mortaliter, qui cam pecuniam à suem principale ciliario cum Dec quidem abusus r quam medium dum; at tamen n nisi ipse finis sit

Atque ut veru sanè in illo casu juncta levi injust circumstantia in qua hic tractam vel si circumst eam reduxeris de qua hac C tius ad circumsta (sicut dixi) non addere novam esse explicanda i

contractus seculares, & similia; in quibus tamen, si scandalum abbit, & cultus divinus non impediatur, non videtur malitia sacrilegii mortifera: non enim habent ista peculiarem repugnanciam cum loci Sanctitate, sed solum generalem, sicut omnia peccata externa: nec Ecclesia peculiariter statuit horum abstinentiam locum sacrum honorari, sicut constituit ibi non fieri actum Matrimonii, effusionem sanguinis, homicidium &c. Hæc ille.

Sed perperam, ut patet ex dictis supra n. 363. & sequent. ubi probavimus placita secularia, mercatus, & alia, quæ referuntur in cap. Decet. de Immun. Eccles. in 8. specialiter esse prohibita ab Ecclesia, ut eorum abstinentia locus sacer honoretur, sicut prohibita sunt opera servilia in diebus dominicis & festivis, ut eorum abstinentia dies dominicus & festivus honoretur; & sicut prohibuit Ecclesia in loco sacro actum matrimonii, effusionem sanguinis, homicidium &c. cum sola hac differentia, quod his actibus annexit penam pollutionis Ecclesie; illis autem non.

Disputant hic Aliqui; an furtum materie levius, accipiat malitiam mortalem ex eo, quod in Confessione contra Confessarium committatur? Et quamvis Nonnullis placeat sententia affirmans, nobis magis probatur sententia negans. Cur enim magis peccet mortaliter, qui tempore Confessionis furatur rem levem, quam qui tempore Confessionis leviter mentitur? Hanc autem non peccare mortaliter, diximus sect. 7. Conclusionem 6. ad quam Lectorem remitto.

Limitant Nonnulli hanc sententiam, nisi ipsa Confessio tamquam medium assumeretur ad furandum; tunc enim putant fieri gravem irreverentiam Sacramento. Sed si verum est, quod cum Aliis docuimus sect. 7. concl. 5. videlicet non peccare mortaliter, qui confitetur propter vanam gloriam; necio quare peccet mortaliter, qui confitetur ad furandam modicam pecuniam à Confessario, non excludendo finem principalem Sacramenti, qui est reconciliatio cum Deo. Vide dicta loco citato. Est quidem abusus rei factæ, assumere illam tamquam medium ad malum finem consequendum; at tamen non videtur irreverentia gravis nisi ipse finis sit graviter malus.

Atque ut verum esset, quod hi DD. sentiunt, sanè in illo casu malitia gravis sacrilegij, adjecta levi injustitiæ, censenda foret non tam circumstantia in ordine ad Confessionem (de qua hic tractamus) quam primaria materia; vel si circumstantiam malueris appellare, eam reduceris non ad circumstantiam, Vbi, de qua hac Conclusionem egimus; sed potius ad circumstantiam, Quibus auxiliis. Interim (sicut dixi) non existimo, illa auxilia superaddere novam malitiam gravem; & ideo non esse explicanda in Confessione, quando finis

solum fuit venialiter malus; secus si mortaliter; tunc enim præter malitiam finis, Sacramenta, quæ adhiberentur ad illum finem obtinendum, specialem haberent malitiam contra Religionem, idque mortalem, quia valde indecens est, uti rebus tam sacris; ad finem mortaliter malum consequendum.

Et generaliter (ut breviter expeditamus circumstantiam; Quibus auxiliis) media non addunt actui specialem malitiam in Confessione explicandam, nisi ipsa contineant specialem malitiam mortalem contra aliam virtutem; ut si quis furetur ad fornicandum; si expressè vel tacitè invocet dæmonem ad occidendum; si utatur altero homine tanquam instrumento, ipsum inducendo ad occidendum, furandum &c. Alias media solum participant eandem malitiam finis.

Quare (inquit Herincx part. 2. tr. 2. disp. 3. de Bonit. & Mal. n. 80.) non est opus dicere in Confessione: *Paravi arma, assumpsi equum, perrexi ad certum locum, ibiq. occidi inimicum*; sed sufficit dicere: *Occidi inimicum*; nisi quatenus occasione diverforum actuum irrepsit aliqua interruptio, quæ peccata numero distinguat. Immo etsi quis ceperit exercere actus externos de se non malos; sed ductus pœnitentiæ non perficiat, seu non consummet opus malum, non tenebitur illos actus confiteri, sed sufficit dicere: *Habui animum fornicandi; occidendi &c.* Aliud esset, si actus externi etiam sint mali, v. g. tactus impudici; quamvis enim similes, subsecuto actu consummato, sufficienter in illo explicentur, ad quem ex natura sua tendunt, & cum quo inoraliter sunt unus actus; si tamen illud non subsequatur; oportet exprimere actus inchoatos de se malos, aut certè naturâ suâ ultimum inter illos. Hucusque præfatus Auctor.

Platè oportet exprimere actus inchoatos de se malos; sed cur etiam non oportet exprimere actus inchoatos de se non malos, saltem in genere, dicendo: *Habui animum fornicandi, & adhibui media*? Nam reverà illa media; seu adhibito mediolorum, mala fuit, quamvis solâ malitiâ finis: neque sufficit exprimere malitiam, sed oportet exprimere actum malum non tantum internum, sed etiam externum; alioquin qui fuisset fornicatus, sufficienter confiteretur, dicendo: *Habui voluntatem efficacem fornicandi*, saltem in illa sententia; quæ docet, actum externum non habere malitiam distinctam ab actu interiori. Omitto, quod illa verba: *Habui animum fornicandi*, non satis determinatè significant voluntatem efficacem, quia & his ipsis potest significari simplex complacentia. Ergo qui cepit exercere actus externos; non videtur satis explicare istis verbis peccatum quod fecit, id est, voluntatem efficacem fornicandi.

Hanc difficultatem prævidit Suarius de Svarum, Pœnit.

380. Media non addunt actui specialem malitiam mortalem, nisi ipsa contineant talem malitiam

380. Quare (inquit Herincx part. 2. tr. 2. disp. 3. de Bonit. & Mal. n. 80.) non est opus dicere in Confessione: Paravi arma, assumpsi equum, perrexi ad certum locum, ibiq. occidi inimicum; sed sufficit dicere: Occidi inimicum; nisi quatenus occasione diverforum actuum irrepsit aliqua interruptio, quæ peccata numero distinguat.

381. Nisi actus consummatus fuerit impeditus.

379. Non peccet mortaliter qui furatur rem levem in Confessione.

380. Nisi actus consummatus fuerit impeditus.

Penitentia disp. 22. sect. 4. & ideo nu. 9. sic inquit: Secundò fieri potest, ut finis ipse habeat malitiam mortalem; medium autem minimè illam ex se habeat, sed solum quia ordinatur ad talem finem; ut si quis eat in agrum ad occidendum inimicum &c. & tunc per se necessarium est confiteri intentionem cum ea gravitate, quæ est in executione ejus integra vel partiali, quamvis in particulari non explicetur medium, quia ejus effectio non habet aliam specialem malitiam. Hæc ille, cui consentio. Fortè etiam Herinex supra nihil aliud intendit, quamvis plus videatur dicere.

382. Quid intelligatur per Circumstantiam Car.

Et ecce pervenimus ad circumstantiam, *Cur*, sive, *Propter quid*; pro qua Noto cum Suario supra nu. 10. fieri posse, ut objectum electionis, seu medium quod assumitur ad aliquem finem extrinsecum (hic enim intelligitur per circumstantiam, *Cur*; nam finis intrinsecus potius est objectum) ut, inquam, medium sit sufficiens ad peccatum mortale, finis autem minimè; ut si quis omitat Sacrum propter studendum: & tunc quæritur, an sit necessarium explicare hunc finem? Respondeo:

CONCLUSIO XVII.

Quando medium, quod assumitur ad aliquem finem, est sufficiens ad peccatum mortale, finis autem minimè, v. g. si quis omitat Sacrum propter studium; non est necessarium in Confessione explicare hunc finem, sed sufficit confiteri omissionem Sacri.

383. Quando studium est finis omissionis Sacri participat ejus malitiam Logo. Dicastillo.

Usè disputat pro hac Conclusionem Cardin. Lugo de Penit. disp. 16. sect. 11. quem sequitur Dicastillo disp. 9. dub. 8. cap. 4. Ego, volens consulere brevitati, in primis admitto, studium, quando est causa motiva seu finalis omissionis Sacri, participare ejus malitiam: nam ille actus virtute est contra præceptum affirmativum audiendi Sacrum; qui enim præcipit hic & nunc aliquid fieri, virtute prohibet positionem causæ impeditivæ, seu potius impediens observantiam præcepti.

Probat.

Hinc voluntas studendi in casu Conclusionis, est virtualiter voluntas omitendi Sacrum, sicuti voluntas efficax finis, est virtualiter voluntas medii necessarii ad finem consequendum: ergo eadem objectum utriusque voluntatis: ergo eadem malitia studii & omissionis Sacri, etiam numerica, quia appetuntur per modum unius, quia unum propter alterum.

Sicuti ergo non peccat duplici peccato specie aut numero, qui accipit gladium ut alterum occidat, uno homicidii, altero acceptationis gladii, quia tota malitia acceptationis gladii est denominativa à malitia homicidii; pariter non peccat duplici peccato, qui omitit Sacrum propter studium; quia tota malitia studii est denominativa à malitia omissionis Sacri: ideo enim studium malum est, quia causat omissionem Sacri, quæ mala est; sive quia impedit impletionem præcepti affirmativi audiendi Sacrum.

Itaque habent eandem malitiam, eodem modo, quò voluntas interna non audiendi Sacrum, & externa omisso auditiois, quæ licet sint peccata physice plura; in morali tamen assumptione unicum, ut latius dicam scilicet sequenti. Ergo non est necessarium in Confessione explicare studium, sed sufficit confiteri omissionem Sacri; sicuti non est necessarium in Confessione explicare actum internum, sed sufficit confiteri actum externum; & sicuti non est necessarium in Confessione explicare acceptationem gladii, sed sufficit confiteri homicidium.

Dices: Studium tali casu non solum operatur virtuti Religionis, sed etiam virtuti studiositatis, quæ inclinat voluntatem ad studendum debito modo; sicuti indebiti sumptus repugnant liberalitati, & excessus in cibo temperantiæ.

Respondeo I. studiositatem ex genere suo non obligare sub mortali, adeoque illum excessum, si quis est, non esse ex se mortalem; ac proinde non necessariò explicandum in Confessione.

Respondeo II. cum Lugo supra n. 43. dicit illud studium non habere malitiam contra virtutem studiositatis; quia hæc secundum se solum petit studium sufficiens ad sciendum, quæ oportet scire, & excludit excessum, quò volumus scire superflua & noxia. Unde retorqueatur exemplum temperantiæ: quia si aliquis comedat aliena, peccat quidem contra iustitiam, non tamen contra temperantiæ, si non plus vel minus comedat ex alienis, quam exigit bona corporis valetudo, quæ est regula virtutis temperantiæ. Similiter qui facit sumptus moderatos, sed cum scandalo proximi quod tenebatur vitare, peccat quidem contra Charitatem, sed non contra liberalitatem, quæ ex se solum excludit prodigalitatem & avartitiam.

Fateor, liberalitas respicit sumptus honestos, sicut & temperantia comestionem honestam, & studiositas studium honestum; sed non quacumque honestate, verum honestate propriâ illi virtuti, id est, secundum regulam præscriptam à tali virtute, v. g. à virtute studiositatis, ut necessaria sciatur, & superflua ac noxia ignorentur: jam autem studium in

casu proposito illam regulam, endum necessaria est contra regulam præcipit cultu pro isto tempore studium non fit in talibus defectibus equidem non est positâ virtuti (tu

Sicut ergo ad putâ studium rei objecto, potest ne vana gloriæ ri ex effectu omis? Non video in priori casu studium vana gloriæ; in malitiam, nisi

386. Obiecto studii

Nec obstat: Prælationem Prælati studiositati, est prohibitionem fo dispartitas est, quod motivo studiositatis; at verò nem Missæ, & dium, ut Missa statem studiositatis; adeoque con non peccat cont solam Religionem. Instat aliquis: prior prohibeat tatis, si aliqui spondeo: quom prohibeat actur sitionem carniu ad bonam corp temperantiæ? S de facto sit per do & itud fieri vellet.

387. Medium malitiam commutat. ut non con ficitur in re studii in se. Veluti medi consistit in indi tudinem: niter) 4. dist. laritudo, & intr indivisibilem pun quoad hoc quasi gere: & in quo iusse sit.

Ut etiam medium Temperantiæ

Pari ratione titur latitudine non attingendo quia quoad hendentem attinge ca extrema fiat medendo temp comedendo sit